

فصل از بحث درباره کاربرد
راهنمای و مشاوره گروهی مفاهیم راهنمایی
و مشاوره باید مورد بحث و بررسی قرار گیرد.
گزاره اغلب در زبان فارسی راهنمایی و
مشاوره معنای مرادفی دارند ولی از دیدگاه

علمی بین آنها تفاوت‌هایی موجود است.
راهنمایی جریان بررسی و مطالعه همه
جانبه فرد است که به هدایت فرد در جهت
مناسب و مقبول منجر می‌شود. در این جریان
به فرد کمک می‌شود تا با علم و اطلاع

تصمیمات درست بگیرد. ونی که در
جریان راهنمایی شناخت فرد است. در
جریان شناخت نر استفاده از ابزار و وسایل
مختلف جانراهیست خاص می‌باشد.
جمع‌آوری اطلاعات صحیح از جمله،
فعالتهای اصلی و اولیه راهنمایی منحوس
می‌شود.

به طور کلی می‌توان گفت که راهنمایی
جریان بررسی همه جانبه، فرد نا استفاده از
ابزار و قنون گوناگون است که نهایتاً فرد را
بازی می‌دهد تا تواناییها و محدودیتهاش را
بشناسد و براساس چنین شناختی تصمیمات
مناسب و منطقی برای تأمین نیازهای فردی و
اجتماعی اتخاذ کند و به کمال و خود
رهبری برسد.

راهنمایی مستلزم فعالیتی جمعی است و
برای احراز موفقیت در آن، همکاری معلم،
والدین، مددکار اجتماعی، پزشک،
روانشناس و سایرین ضرورت نام دارد.

مشاوره رابطه بازی دهنده تخصصی بس
مراجع و مشاور است که به شناخت بیشتر و
بهبتر مراجع از خصوصیات خویش و
تعمیم گیری معقول و مناسب در زندگی
منجر می‌شود مشارکت در چنین رابطه‌ای
باعت می‌شود که فرد به خودکاوی و
خودشناسی بیشتر و بهتری بپردازد و سبوه‌ای
را در زندگی‌اش برگزیند که با رغبتها و
استعدادهایش هماهنگ باشد.

به طور کلی مشاوره تعاملی بین مراجع و
مشاور است که به مراجع کمک می‌شود تا
بس از شناخت خویش تصمیمات معقول و
مقبولی بگیرد.

مراجع از طریق بحث و گفتگو در باره
مشکلس با مشاور در یک جریان رابطه
مشاوره‌ای نواه با درک و تفهنامه به
خودشناسی و کشف راه حل موفق می‌شود و
سرانجام تصمیم معقول و مقبولی اتخاذ
می‌کند.

راهنمایی و مشاوره را می‌توان به صورت

مشاوره

گروهی

وروش اجرای آن در مدارس

ارسالی از:

هسته مشاوره استان آذربایجان شرقی

قسمت اول

در راهنمایی انفرادی، راهنمایی کننده با یک فرد سروکار دارد و به جمع آوری اطلاعات و شناسایی اقدام می نماید. در حالی که در راهنمایی گروهی تعداد افراد راهنمایی شونده بیشتر است. هدف اصلی در راهنمایی گروهی کسب اطلاعاتی در زمینه های تربیتی، حرفه ای، اجتماعی، بهداشتی و یا سایر موارد است و این گونه راهنمایی فعالیت سازمان یافته ای است که از ایجاد مشکل پیشگیری می کند. همان طور که گفته شد، مشاوره فردی رابطه ای تخصصی است که بین دو نفر (مشاور و مراجع) انجام می گیرد. اما مشاوره گروهی همانند راهنمایی گروهی یک سلسله فعالیتهای سازمان یافته ای است که با تعداد معینی شرکت کننده صورت می پذیرد.

مشاوره گروهی یک نوع تعامل بین اعضای گروه است که در یک زمان و در یک مکان برای حل مشکل معین و یا گفتگو درباره مسائل گوناگون انجام می پذیرد. و موجب می شود که فرد خود را بدانگونه که هست ببیند، و رابطه خود را با دیگران گسترش دهد. چون اعضای مشاوره گروهی علی رغم راهنمایی گروهی معمولاً دارای مشکلی هستند، از این جهت هدف مشاوره گروهی در وهله اول متوجه حل مشکل است. در مشاوره گروهی معمولاً یک نفر مشاور با تقریباً هشت نفر شرکت کننده دور هم می نشینند و به بررسی و تجزیه و تحلیل عمیق موضوعی عاطفی یا روانی می پردازند و تلاش می کنند راه حلی برای مشکل بیابند.

مشاوره گروهی در مقایسه با مشاوره فردی اولاً از نظر زمان و هزینه مقرون به صرفه است، ثانیاً اعضای گروه رفتارهایی را در گروه می آموزند و به انتقاد از خود و دیگران می پردازند، ثالثاً عکس العملهای اعضا نسبت به یکدیگر در مشاوره گروهی به

مراتب بیشتر است و همین امر موجب کسب بینش بیشتری شود، رابعاً در مشاوره گروهی اعضا متوجه می شوند که مشکل آنها منحصر به فرد نیست و دیگران نیز مشکلات مشابهی دارند.

● روش مشاوره گروهی

مشاوره گروهی برای رسیدن به هدفها و مقاصد گوناگون و متعددی تشکیل می شود. مهمترین عاملی که در تشکیل هر گروه مشاوره باید مورد توجه و دقت قرار گیرد، این است که باید اهداف و مقاصد تشکیل گروه معین و مشخص شود. نوع مشکلات هر یک از اعضای شرکت کننده قبلاً بررسی شود و درباره لزوم و ضرورت تشکیل گروه مشاوره اقدامات مقدماتی به عمل آید. برای این کار معمولاً انجام یک مصاحبه تشخیصی کوتاه مدت با هر یک از اعضای گروه شرکت کننده در مشاوره گروهی لازم به نظر می رسد. رهبر گروه در مصاحبه تشخیصی به توصیف قوانین اساسی گروه اقدام می کند و آمادگی و میزان پذیرش داوطلبان را برای شرکت در فعالیتهای گروهی معین می کند. قوانین اساسی گروه که اعضا باید در جلسه تشخیصی به خوبی با آن آشنا شوند تا در جلسات مشاوره گروهی رعایت کنند به شرح زیر است:

۱- عضو شرکت کننده در مشاوره گروهی باید برای خود هدف یا اهدافی را قبل از ورود به جلسه گروه مشخص کند و بداند که چه تغییراتی را می خواهد در خود به وجود آورد.

۲- عضو شرکت کننده در مشاوره گروهی باید بداند که موظف است به سایر اعضای گروه با دقت گوش فرا دهد و به طور جدی به حل مشکل دیگران کمک کند.

۳- عضو شرکت کننده در مشاوره گروهی باید آگاه شود که طرح مشکلات و

● راهنمایی مستلزم فعالیتی جمعی است و برای احراز موفقیت در آن، همکاری معلم، والدین، مددکار اجتماعی، پزشک، روانپزشک و سایرین ضرورت تام دارد.

● مشاوره رابطه یاری دهنده تخصصی بین مراجع و مشاور است که به شناخت بیشتر و بهتر مراجع از خصوصیات خویش و تصمیم گیری معقول و مناسب در زندگی منجر می شود مشارکت در چنین رابطه ای باعث می شود که فرد به خود کاوی و خودشناسی بیشتر و بهتری بپردازد و شیوه ای را در زندگی برگزیند که با رغبتها و استعدادهايش هماهنگ باشد.

● هدف اصلی در راهنمایی گروهی کسب اطلاعاتی در زمینه های تربیتی، حرفه ای اجتماعی، بهداشتی و یا سایر موارد است و این گونه راهنمایی فعالیت سازمان یافته ای است که از ایجاد مشکل پیشگیری می کند.

بحث درباره آنها در گروه ضروری است و پوشیده نگهداشتن مسائل از دیگر اعضای گروه جایز نیست.

۴- عضو شرکت کننده در مشاوره گروهی باید بداند که تمام مسائل و موضوعات مطرح شده در گروه محرمانه تلقی می شوند و بازگو کردن آنها در خارج از گروه به هیچ وجه جایز نیست.

۵- عضو شرکت کننده در مشاوره گروهی باید بداند که حضور منظم و به موقع در جلسه مشاوره گروهی لازم است و تا زمانی که گروه به اهداف تعیین شده نرسیده است، فرد نباید جلسات را ترک گوید.

۶- عضو شرکت کننده در مشاوره گروهی باید به مشاور اجازه دهد چنانچه ترک جلسه گروه به نفع او باشد، مشاور او را از این موضوع مطلع نماید و عضو مورد نظر بلافاصله جلسه را ترک کند.

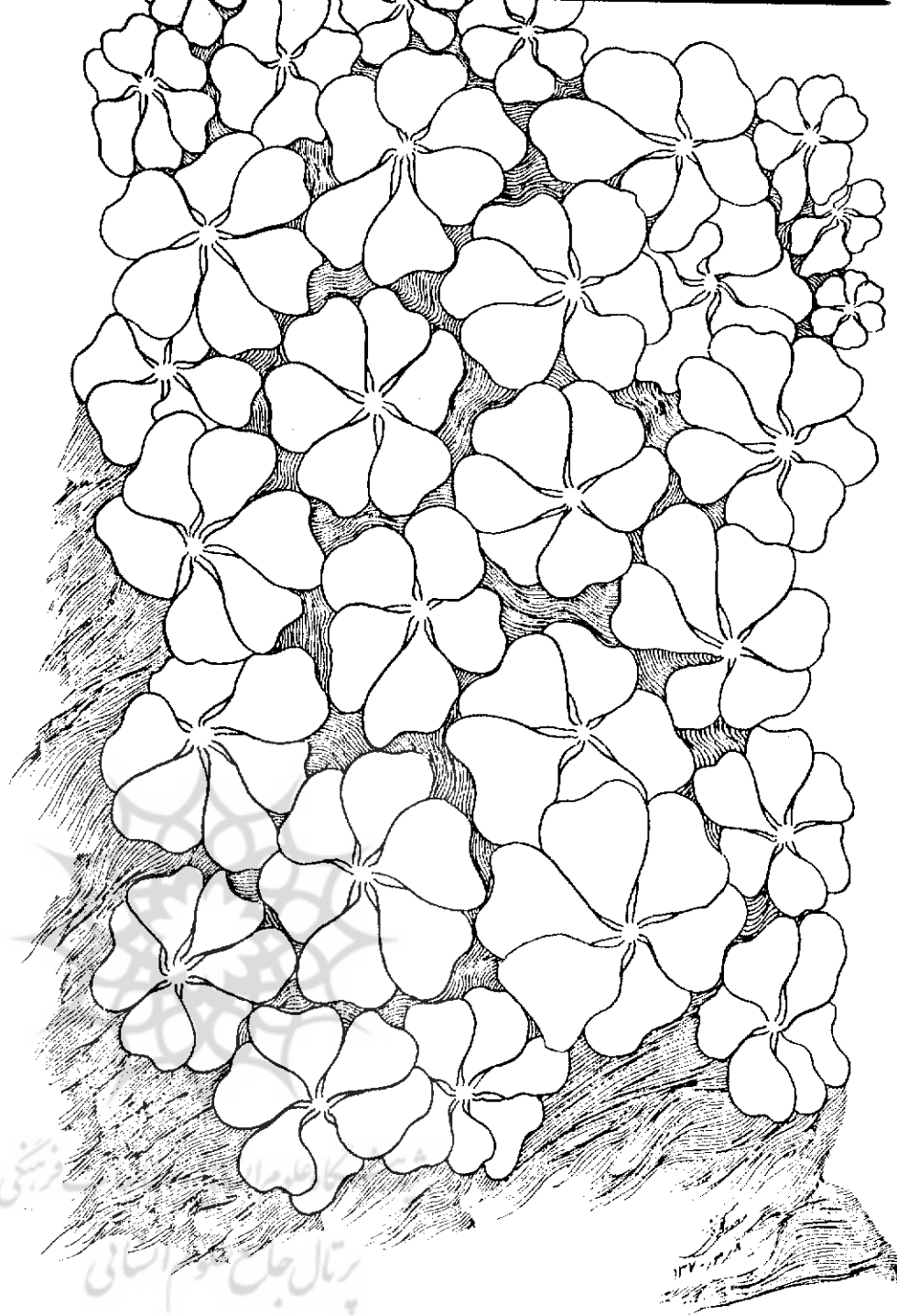
۷- عضو شرکت کننده باید بداند که تصمیمات کلی توسط تمام اعضای گروه و با توافق همگان در گروه اتخاذ می شود.

۸- عضو شرکت کننده در مشاوره گروهی باید قبل از تشکیل گروه، مشاور را با عامل یا عواملی که به نوعی باعث ممانعت او از مشارکت فعال در گروه می شود، آگاه سازد.

۹- عضو شرکت کننده در مشاوره گروهی باید بپذیرد که به هنگام ضرورت با توافق مشاور، از مشاوره فردی نیز استفاده خواهد شد.

تشکیل مشاوره گروهی به تخصصی نیاز دارد و مشاور باید قبل از رهبری و سرپرستی مشاوره گروهی، تمرین کافی در این مورد داشته باشد. مشاور برای تشکیل مشاوره گروهی باید موارد زیر را رعایت کند تا گروه بتواند به اهداف تعیین شده برسد و برای اعضا مفید باشد:

۱- انتخاب اعضا: در گزینش اعضای

● مشاوره گروهی یک نوع تعامل بین اعضای گروه است که در یک زمان و در یک مکان برای حل مشکل معین و با گفتگو درباره مسائل گوناگون انجام می پذیرد.

مشاوره گروهی باید حتی الامکان سعی شود در جنسیت، سن، و سوابق قبلی اعضای گروه هماهنگی موجود باشد. برای تعیین اعضا، مشاور از هر یک از داوطلبان شرکت در گروه به مدت تقریبی ده دقیقه، مصاحبه تشخیصی به عمل می‌آورد و براساس آن اعضا را انتخاب می‌کند.

۲- تعداد اعضا: معمولاً تعداد اعضای گروه مشاوره باید شش تا دوازده نفر باشد. در تعیین تعداد اعضای گروه باید به اهداف و نوع مشکل اعضا و تجربه مشاور در گروه درمانی توجه شود. در صورت وجود مشکلات عاطفی شدید، گروه معمولاً با کمترین تعداد یعنی شش نفر تشکیل می‌شود. تشکیل مشاوره گروهی با کمتر از پنج نفر نمی‌تواند مفید باشد. زیرا اولاً قوت اعضا باعث کاهش در تنوع رفتار و عکس‌العملهای اعضای گروه می‌شود، ثانیاً برای مشارکت در فعالیتهای گروهی، فشار زیاد بر هر عضو وارد می‌آید. از سوی دیگر، چنانچه تعداد اعضا بیش از پنج نفر باشد، تنوع تجربیات و زمینه‌های قبلی اعضا باعث افزایش یادگیری می‌شود. اگر تعداد اعضای شرکت‌کننده در گروه بیش از دوازده نفر باشد، احتمالاً به برخی از اعضای گروه توجه کافی معطوف نخواهد شد. همچنین کثرت اعضای گروه موجب می‌شود فرد از طرح مسائل عاطفی عمیق خودداری کند.

۳- تعداد جلسات در هفته: جلسات مشاوره گروهی معمولاً هفته‌ای یک بار تشکیل می‌شود ولی با توجه به اهداف و نوع مشکل در صورتی که مشاور ضروری تشخیص دهد، می‌توان هفته‌ای دو بار نیز جلسات را تشکیل داد.

۴- تعداد کل جلسات: معمولاً ده جلسه مشاوره گروهی برای حل مشکل کفایت می‌کند. ولی در این زمینه قانون کلی و ثابتی وجود ندارد و باید تشکیل

جلسات مشاوره گروهی تا زمان حل مشکل اعضا ادامه یابد.

۵- زمان هر جلسه: زمان هر جلسه مشاوره گروهی با تعداد جلسات هفتگی بستگی دارد. چنانچه گروه در هفته یک بار تشکیل جلسه دهد، زمان هر جلسه حدود دو ساعت است ولی اگر جلسه مشاوره گروهی هفته‌ای دو بار تشکیل شود، زمان هر جلسه حدود یک تا یک ساعت و نیم خواهد بود.

۶- تهیه امکانات: اطافی که در آن مشاوره گروهی تشکیل می‌شود باید فضای کافی برای همه اعضا داشته باشد و از سرو صدا و مزاحمت دیگران دور باشد. معمولاً اگر اعضای گروه دور هم و به صورت دایره بر روی صندلی و یا روی زمین بنشینند، آرامش و آسایش بیشتری احساس خواهند کرد. بحثهای جلسات مشاوره گروهی را با موافقت اعضا می‌توان ضبط کرد تا در مواقع ضروری برای آموزش اعضا مورد استفاده قرار گیرد.

۷- آغاز جلسه گروه: مشاور در چگونگی آغاز جلسه مشاوره گروهی نقش مهمی ایفا می‌کند. مشاور پس از انجام مصاحبه تشخیصی از داوطلبان آنها را انتخاب و گروه مشاوره را تشکیل می‌دهد. آغاز کار مشاوره گروهی در اولین جلسه به چندین روش انجام می‌گیرد. یکی از روشها آن است که مشاور بحث مختصری را درباره اهداف و روشهای کار گروهی آغاز می‌کند و از اعضا می‌خواهد در آن زمینه‌ها اظهار نظر کنند. مشاور همچنین ممکن است برخی از قوانین اساسی گروه را مطرح سازد و از اعضا بخواهد در آن زمینه‌ها اظهار نظر کنند.

مشاور همچنین ممکن است برخی از قوانین اساسی گروه را مطرح سازد و از اعضا بخواهد مدتی درباره آن بحث کنند. مشاور هر روشی را که مقتضی بداند و مفیدتر تشخیص دهد بکار خواهد بست.

۸- انواع گروه: گروه را با توجه به نوع مشارکت اعضا می‌توان به دو نوع تقسیم کرد؛ اگر شرکت‌کنندگان به میل و اراده خود در گروه شرکت کرده باشند گروه داوطلب نامیده می‌شود، و در صورتی که اعضا به دلایلی به شرکت در گروه وادار شده باشند، گروه اجباری نامگذاری می‌شود.

بهرتر است حق شرکت در گروه به فرد واگذار شود و هیچ فردی به اجبار در مشاوره گروهی مشارکت نکند. با توجه به اهداف نیز می‌توان گروه را به باز بسته تقسیم کرد، گروه باز، گروهی است که عضو جدید می‌تواند در هر زمان وارد گروه شود و با عضو از اعضای گروه از آن خارج شود. از سوی دیگر، در گروه بسته تا پایان فعالیتهای مشاوره گروهی هیچ عضو جدیدی نمی‌تواند به عضویت گروه پذیرفته شود و گروه با همان اعضای شرکت‌کننده در جلسه اول، کار خود را ادامه می‌دهد معمولاً گروه‌هایی که برای حل مشکلات عاطفی تشکیل می‌شوند از نوع بسته هستند.

۹- ختم جلسه: پایان دادن به جلسه مشاوره گروهی نیز همچون آغاز جلسه اهمیت بسیار دارد. در پایان دادن به جلسه مشاوره گروهی باید از فنون استفاده به عمل آید. از جمله این که مشاور باید دقایقی قبل از پایان جلسه، فرا رسیدن ختم جلسه را اعلام دارد و بحث جلسه را خلاصه و از آن نتیجه‌گیری کند. مشاور می‌تواند شخصاً و یا به کمک اعضای گروه به خلاصه کردن و جمع‌بندی بحثهای جلسه بپردازد.

ادامه دارد

